

Zdi se, da je v mitološki dobi Boreas (Anemoi), grški bog severnega vetra, najmočnejšega od vseh vetrov, sin boginje Eos in Astraeus-a, Zephyrus-ov, Notus-ov in Eurus-ov brat, živel tudi v predelih Tamnave. V vsakem primeru je, v začetku indo-evropske kulture, to področje bilo naseljeno, zlasti dolina Kolubare, na kar kažejo arheološke najdbe. Možno je, da se korenine grške mitologije, (in še starejšega, nekdanj pravočasno in običajno uokvirjenega in živečega univerzalnega števila indo-evropejcev) nahajajo na Blakanu - na področju rodovitnih rečnih dolin Donave, Tise, Save, Kolubare in Morave. Možno je, da so tu nastali nekateri miti kot je mit o Pan-u, Head-u, Phaeton-u in drugi - predvsem mit o Demetri. Ime reke Kolubara lahko asociira na sestavljeno besedo "Kola - u - bari". Sestavljena beseda "Kola u Bari" nas neposredno spominja na znani grški mit o Phateon-u. Kolo oz. krog se v vseh mitologijah povezuje s Soncem in simbolizira Sončevo pot po nebu. Srbsko Kolo se je v davnih časih igralo okrog prižganega ognja, ki je simboliziral Sonce, igralci pa so predstavljali pot Zemlje, Lune in planetov. Grški bog Helios, božanstvo Sonca, je sin Theia-je in Titana Hyperiona, brat Selene in Eos-eje. Dvigne se na prvi klic petelina, ki mu je posvečen in napoveduje ga zora, Eos-eja. Ves dan se on vozi z svoji bleščeči kočiji, ki jo čez nebo vlečejo štirje konji, od veličastnega gradu iz daljnega vzhoda, v bližini Kolhide (Kolkhis), do drugega veličastnega gradu, ki se nahaja na daljnem zahodu, kjer se njegovi razsedlani konji pasejo na Otokih Blaženih (Elizejske poljane).

*The Fall of Phaeton,
Michelangelo Buonarroti*

Nekega jutra je Helios dovolil svojemu sinu, ki ga je imel s Clymene ali Klymene (?), Phaeton-u, po njegovem vstrajnem nagovarjanju, da požene kočijo. Mladenič je želel pokazati svojim sestram in materi kakšen junak je, vendar ker ni bil dovolj močan, da bi držal uzde belih konj, ki jih je prerezala njegova sestra, jih je Phaeton najprej vozil preveč visoko nad zemljo, da so vsi trepetali od mrazu, potem pa tako nizko, da so bila požgana vsa polja. Zevs ga je v navalu jeze udaril s strelo in on je padel v reko Eridan na koncu sveta (reka Po ali Pad v Italiji ?), a nebeška zlata kočija se je razsejala po vsem nebu (po Ovidiju); nekatere različice mita govorijo, da je Helios-ova kočija padla v zaliv ene reke na Balkanu (Kolubara ?).

Zgodovina Kolubare in Tamnave v začetku 1. stoletja našega štetja je povezana z zgodovino Rimskega imperija. Ta področja so postala del velike province Ilirik. Prisotnost Rimljanov v tem prostoru je izpričana s zelo številnimi arheološkimi najdbami.

?

V Jabučju je odkrit najpomembnejši antični kraj v valjevskem okrožju. Najprej bogata najdba srebrne posode, deli nekaj nagrobnih spomenikov, tu se je nahajala tudi ena area maceria cinta - mavzolej, z

reliefnimi okrasi, prikazom petih pokojnikov in besedilom. Tu se je nahajala villa rustica v katero je srebrna posoda prinesena iz Kampanje in spada v prvo polovico 1. stoletja. A. Jovanović pripisuje najdbe spomenikov 3. stoletju našega štetja. Stojan Novaković in kasneje A. Deroko v svojih delih omenjata srednjeveško mesto v ustju Ljig-e v Kolubaru, v Čelijah, Brodar ali Bradar, oziroma nahajališče Anine ali Anište. Po arheoloških raziskavah so omenjene Anine rimski kraj. Znano je, na podlagi raziskovanja, strokovnih in amaterskih, da je v današnjem ustju Ljig v Kolubaru, na njegovi desni obali, v 4. stoletju našega štetja nastalo rimsko naselje. Materialne najdbe so pokazale da gre za organizirano in veliko naselje. Ime kraja "Anine" izhaja iz latinske besede "An" - leto, kar pomeni da je naselje služilo nekemu rimskemu dostojanstveniku za letni, tj. poletni odmor. Zraven naselja iz smeri Pepeljevca šla pot in nadaljevala proti Županju, kjer se še vedno lahko vidijo ostanki rimskega mostu. Kompleks se je razprostiral na 70 hektarjih zemljišča zraven Ljige in Kolubare. Po nekaterih virih je tukaj, v stari turški dobi, obstajal most Kulin Kapetana - prehod čez reko s stražarskimi stolpi in 'han-i' za potnike. Po 'hanih' je mesto dobilo ime Anište. Za nekaj deset let, kolikor je obstajalo rimsko naselje, se je v njem odvijalo dinamično življenje: najden je komplet livarskega orodja, kirurški in zobarski instrumenti, kamniti pečat lekarjev, zlati, srebrni, bronasti in bakreni denar ... izkovanja, ki so bila izvedena leta 1998, so odkrila rimske terme (kopališče). Najdene se tudi bronaste figure božanstev Merkurja in Marsa. Prebivalci Anina so imeli tudi vodovod in cerkev s freskami. Nedavno so raziskovanja obnovljena kar je privedlo do novih odkritij.

Anine - kamnita glava

Raziskano je le deset odstotkov površine kraja. Potrjeno je, da se na kraju Anine nahaja cel kompleks objektov, od katerih nobeden ni manjši od pet tisoč kvadratnih metrov. Sondiranje, ki je bilo izvedeno na enem izmed njih, je pokazalo da so zidovi debeli okrog en metra in dobro ohranjeni. Najdene so sledi sistema za talno ogrevanje in farma z veliko kuhinjo. Najdena je posoda za vino iz 4. stoletja, številne fibule - zaponke, ter 150 novcev iz časa cesarjev Konstantina in Gracijana. Enako takšno naselje je obstajalo tudi v bližnjem Županjcu, kjer so se opravljali rudarski posli. Izvajalo se tudi taljenje zlata. Ta naselja so bila porušena v poznejših vojnah, vendar se je, po vsem sodeč, življenje v njem periodično obnavljalo in izumiralo. V listini kralja Žigmunda iz leta 1392 se navaja - districtus Lygh, ter tudi v ugovoru v Tati - item districtu Ligh vocation iuxta et penes eundem districtum Neprichow existente. Okraj Pepeljevac - districtus Pepelwch - se razprostira v spodnjem toku reke LJig. Nepričava je v tem času obstajala kot okraj, mesto Pakaj in veliki trg. Ugotovljeno je bilo, da je trg Nepričava prinašal velike dohodke despotu Stefanu Lazareviću.

*Despot Stefan Lazarević -
freska v samostanu Manasija*

Živa trgovina je v srednjem veku v tem prostoru bila mogoča zahvaljujoč pristnosti Dubrovčanov kot trgovcev. Oni so imeli svoje naselbine in trge v Nepričavi in Aništu. Ljudska zgodba pravi, da so Anine bile v srednjem veku mestece s trgovskim, najverjetneje Dubrovniško naselje. V Despotovem času je trgovina cvetela pri čemer so Dubrovčani zelo bogateli. Po prihodu Turkov so se za dubrovniške trgovce začele velike težave. Morali so bežati pred Turki in skrivati ogromno bogastvo. V veliki naglici, med reševanje glave na ramenih, so dubrovniški trgovci, po legendi, dali v kočijo skrinjo polno zlata in kočijo z zlatom zakopali na skrivno mesto, z rudo obrnjeno proti reki Ljig. To je legenda o zlati kočiji, ki jo

poznajo stari Čelijanci in ki jo stoletja iščejo neutrudni pustolovci.

Zgodba o zakopani zlati kočiji je prisotna tudi v drugih delih Balkana. Legenda, ki jo bomo navedli je povezana z zgodovinsko potrjeno prisotnostjo vitezov Templjarjev na Hrvaškem. Templjarji so prišli na Hrvaško v 12. stoletju. Njihova naloga je bila, da varujejo vodne in kopenske poti proti Jeruzalemu. Imeli so veliko podporo fevdalcev, bogastvo in moč. Bili so med drugim nameščeni v Vrani, ki je postalo najbolj znano v času Jezuitskega reda, v katerega so prešli mnogi templjarji. Po eni tamkajšnji legendi je pod zidovi Vrane skrito veliko Templjarsko bogastvo. Ko so po teh področjih začeli preganjati Templjarje, so oni zbrali svoje bogastvo in skrili na enak način kot so to naredili Dubrovčani v Aništu: pod zidove mesta Vrana so zakopali zlato kočijo. Mnogi so prekopavali to področje, ko so iskali zaklad. Vendar iskanje zakopane kočije ni dobesedno iskanje zaklada. Legenda ima kozmični pomen (kot mit o Phaetonu), vendar je to zgodba o duhovnem zakladu, ki ga iskalec lahko poišče v samem sebi.

Simbolična in mitološka razlaga te legende je naslednja: Zlato je že po tradiciji najbolj dragoceno od kovin. Verjame se, da se zlato rojeva iz zemlje. Medtem ko je barva zlata simbol sonca (plodnosti, bogastva, moči, toplote, ljubezni, talenta in znanja), je zlato kot denar simbol pokvarjenosti in izkrivljenih želja. Vozilo se simbolično lahko poistoveti s kozmičnimi in psihičnimi silami, ki jih je treba upravljati. Voznik je duh (duša), medtem ko so vozilo čutila. Predstavljajo fizično telo človeka, njegove želje in dvojno naravo. Zlato v kočiji, je zakopana v zemlji simbolično predstavlja sredstvo za morebitno transformacijo v procesu iniciacije. Rezultat je lahko dvojni – psihična in fizična moč, vendar tudi odpiranje neke vrste Pandorine skrinjice.

Vir: <http://milan.milanovic.org/math/srpski/mitologija/celije1.pdf>

Video vsebine: [Legenda o zlati kočiji](#)